

Atmosfääriõhu kaitse seaduse muutmise seadus

§ 1. Atmosfääriõhu kaitse seaduse muutmine

Atmosfääriõhu kaitse seaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) seaduses asendatakse läbivalt sõna „indikaatormõõtmised“ sõnadega „pistelised mõõtmised“ vastavas käändes;
- 2) seaduses asendatakse läbivalt tekstiosa „elanikkonna tundlikud rühmad“ tekstiosaga „tundlik elanikkond ja haavatavad rühmad“ vastavas käändes;
- 3) seadust täiendatakse §-ga 3¹ järgmises sõnastuses:
„§ 3¹. Õhukvaliteedi normid

Õhukvaliteedi normid on õhukvaliteedi piirväärtused, sihtväärtused, keskmise kokkupuute vähendamise kohustused, keskmise kokkupuutetaseme eesmärgid, kriitilised tasemed, häiretasemed, teavitamistasemed ja pikaajalised eesmärgid.“;

- 4) seadust täiendatakse §-ga 4² järgmises sõnastuses:
„§ 4². Suure õhusaastega alad

Suure õhusaastega alad on sellised kohad õhukvaliteedi piirkonnas, kus esineb kõige rohkem saasteaineid, millega elanikkond võib piir- või sihtväärtuste keskmistamisaja suhtes olulise ajavahemiku jooksul tõenäoliselt otse või kaude kokku puutuda, sealhulgas kohad, kus saastetaset mõjutavad tugevalt suurtest heiteallikatest väljutatavad heitkogused.“;

- 5) paragrahvi 10 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„(2) Kui saasteaine kohta on käesoleva seaduse § 47 lõigete 1 ja 2 alusel lisaks õhukvaliteedi piirväärtusele kehtestatud piirväärtuse ületamise lubatud kordade arv kalendriaastas, loetakse, et nendest kinnipidamise korral piirväärtust ületatud ei ole.“;

- 6) paragrahv 11 tunnistatakse kehtetuks;

- 7) paragrahv 14 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 14. Õhukvaliteedi teavitamistase, tundlik elanikkond ja haavatavad rühmad ning õhukvaliteedi kaugem eesmärk

(1) Õhukvaliteedi teavitamistase on õhukvaliteedi selline tase, mille ületamisel lühiajaline kokkupuude saastunud õhuga kujutab ohtu inimese tervisele, eelkõige tundliku elanikkonna ja haavatavate rühmade tervisele ja millest alates vajatakse kohest asjakohast teavet kaitsemeetmete rakendamiseks.

(2) Tundlik elanikkond ja haavatavad rühmad on elanikkonna esindajad, kes on õhusaaste mõju suhtes alaliselt või ajutiselt tundlikumad või haavatavamad kui keskmine elanikkond oma eriomaduste tõttu, mis muudavad mõju tervisele kokkupuute korral tõsisemaks, või neil on suurem tundlikkus või madalam tervisemõju künnis või nad on vähem võimelised end kaitsma.

(3) Õhukvaliteedi kaugem eesmärk on inimeste tervisele ja keskkonnale tulemuslikku kaitset pakkuv õhukvaliteedi tase, mille saavutamine toimub pika aja jooksul, välja arvatud juhul, kui see ei ole proportsionaalsete meetmetega võimalik. Eesmärk on saavutada nullsaaste ning tagada õhukvaliteet hindamiskiirist madalamal tasemel.“;

8) seadust täiendatakse §-ga 15¹ järgmises sõnastuses:

„§ 15¹. Keskmise kokkupuute territoriaalsus

(1) Keskmise kokkupuute territoriaalsus on riigi territooriumi osa, milles määratakse keskmise kokkupuute näitaja.

(2) Kogu Eesti riigi territoorium moodustab keskmise kokkupuute territoriaalsuse, milles hinnatakse eriti peenete osakeste (PM_{2,5}) ja lämmastikdioksiidi (NO₂) keskmise kokkupuute näitajat.“;

9) paragrahv 16 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 16. Keskmise kokkupuute näitaja ja keskmise kokkupuute näitaja vähendamise eesmärk

(1) Keskmise kokkupuute näitaja on territoriaalsuse linnakeskkonna taustapiirkondades tehtud mõõtmiste põhjal määratud ning elanikkonna kokkupuudet eriti peenete osakeste (PM_{2,5}) ja lämmastikdioksiidiga (NO₂) iseloomustav keskmine tase, mida kasutatakse selleks, et kontrollida, kas keskmise kokkupuute vähendamise kohustus on täidetud ja keskmise kokkupuutetaseme eesmärk territoriaalsuses on saavutatud.

(2) Keskmise kokkupuute näitaja vähendamise kohustus on inimese tervisele olulise ebasoodsa mõju vähendamiseks käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel kehtestatud määrase keskmise kokkupuute näitaja protsentuaalne vähendamine, mis tuleb saavutada määratud tähtaja jooksul ja mida ei tohi pärast selle saavutamist ületada.“

(3) Keskmise kokkupuute vähendamise eesmärk kehtestatakse inimeste tervisele kahjulike mõjude vähendamiseks ning tuleb saavutada käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel kehtestatud määrukses sätestatud tähtajaks.“;

10) paragrahv 17 tunnistatakse kehtetuks;

11) paragrahv 18 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 18. Linnakeskkonna ja maakeskkonna taustapiirkond

(1) Linnakeskkonna taustapiirkond on ala linna- ja eeslinnapiirkonnas, mille õhukvaliteedi tasemed iseloomustavad linnaelanikkonna üldist saasteainetega kokkupuute määra.

(2) Maakeskkonna taustapiirkond on ala maapiirkonnas, mille õhukvaliteedi tasemed iseloomustavad maaelanikkonna, taimestiku ja looduslike ökosüsteemide üldist saasteainetega kokkupuute määra.“;

12) paragrahvi 30 lõike 5¹ punktid 2 ja 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) eri mõõtesüsteemide, sealhulgas meetodite, seadmete, võrkude, arvutusliku hindamise, laborite ning nende mõõtmistäpsuse asjakohasuse analüüsimine, mõõtmistäpsuse ja seirevõrgu toimimise ja hoolduse tagamine ja hindamismeetodite analüüs ning mõõtmisandmete edastamine ja jagamine;

3) Euroopa Komisjoni korraldatavate õhukvaliteedi hindamise kvaliteedi tagamise programmide koordineerimine Eestis ning koostöö teiste Euroopa Liidu liikmesriikide ja Euroopa Komisjoniga, sealhulgas piiriülese õhusaaste vallas;“;

13) paragrahvi 30 lõike 5¹ punkti 6 täiendatakse sõnadega „ja õhukvaliteedi indeksist“;

14) paragrahvi 30 täiendatakse lõikega 5² järgmises sõnastuses:

„(5²) Õhukvaliteedi indeks sisaldab kord tunnis uuendatavaid andmeid vääveldioksiidi, lämmastikdioksiidi, osakeste (PM₁₀ ja PM_{2,5}) ja osooni kohta. Õhukvaliteedi indeks tugineb Euroopa Keskkonnaameti esitatud Euroopa tasandi õhukvaliteedi indeksitele ning sisaldab teavet õhusaasteainete tervisemõjude kohta.“;

15) paragrahvi 33 täiendatakse lõigetega 1¹–1³ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Õhukvaliteeti hinnatakse järgmiste saasteainete suhtes:

- 1) summaarne gaasiline elavhõbe;
- 2) must süsinik (BC);
- 3) ülipeened osakesed (PM_{0,1});
- 4) ammoniaak.

(1²) Summaarne gaasiline elavhõbe on käesoleva seaduse tähenduses elementaarelavhõbeda aur (Hg⁰), ja reaktiivne gaasiline elavhõbe, st vesilahustuvad elavhõbeda ühendid, millel on piisavalt kõrge aururõhk gaasifaasis püsimiseks.

(1³) Must süsinik (BC) ehk tahm on käesoleva seaduse tähenduses süsinikku sisaldavad aerosoolid, mida mõõdetakse valguse neeldumise kaudu.“;

16) paragrahvi 33 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Ülipeened osakesed (PM_{0,1}) on käesoleva seaduse tähenduses osakesed, mille läbimõõt on 100 nm või väiksem ja mille puhul mõõdetakse ülipeenete osakeste arvu kuupsentimeetri kohta suurusvahemikus, mille alampiir on > 10 nm ja ülempiiri ei piirata.“;

17) paragrahv 36 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 36. Pistelised mõõtmised

Pistelised mõõtmised on mõõtmised, mis tehakse õhukvaliteedi tasemete kindlakstegemiseks ja õhukvaliteedi hindamiseks kalendriaasta jooksul kas korrapäraste ajavahemike tagant või juhuslikult võetud proovide abil ja mis vastavad vähem rangetele nõuetele kui paiksed mõõtmised.“;

18) paragrahv 38 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 38. Õhukvaliteedi taseme arvutuslik hindamine ja hinnanguline määramine

(1) Õhukvaliteedi taseme arvutuslik hindamine on heiteallikate parameetrite ja meteoroloogiliste andmete põhjal saasteaine sisalduse määramine maapinnalähedases õhukihis, kasutades käesoleva seaduse § 43 lõike 1 alusel kehtestatud arvutuslikke hindamismeetodeid ja arvutusmudeleid.

(2) Õhukvaliteedi taseme hinnanguline määramine on maapinnalähedases õhukihis saasteainete sisalduse hindamine, võttes arvesse kõiki asjakohaseid õhukvaliteedi andmeid ja tegureid, mis võivad õhukvaliteedile mõju avaldada.

(3) Õhukvaliteedi taseme arvutuslik hindamine ja hinnanguline määramine toimub õhukvaliteedi piirkonnas paiknevaid heiteallikaid, kasutatavat tooret ja tehnoloogiat, välisõhku väljutatavaid gaase, neis sisalduvaid saasteaineid ning nende heitkoguseid iseloomustava teabe alusel.

(4) Õhukvaliteedi hindamisel piir- ja sihtväärtuste suhtes võib kasutada arvutusliku hindamise tulemusi. Kui arvutusliku hindamise abil kindlaks tehtud piir- või sihtväärtuse ületamise piirkonnas on samal ajal paiksete mõõtmiste ruumilise esindatuse piirkond, siis arvutusliku hindamise ületamist ei käsitata piir- või sihtväärtuse tegeliku ületamisena.

(5) Käesoleva seaduse tähenduses on ruumiline esindavus hindamismeetodi omadus, mille puhul proovivõtukohas vaadeldud õhukvaliteedi näitajad esindavad selgelt piiritletud geograafilist piirkonda niivõrd, kuivõrd õhukvaliteedi näitajad selles piirkonnas ei erine proovivõtukohas täheldatud näitajatest rohkem kui eelnevalt kindlaks määratud lubatud hälbe võrra.

(6) Kui arvutuslik hindamine viitab õhukvaliteedi piir- või sihtväärtuse ületamisele piirkonnas, mida paiksete mõõtmiste ruumiline esindavus ei kata, võib kasutada veel vähemalt ühte paikset või pistelist mõõtmist muul arvutusliku hindamise teel kindlaks tehtud võimalikul suure õhusaastega alal.

(7) Kui arvutuslik hindamine näitab piir- või sihtväärtuse ületamist piirkonnas, kus paikseid mõõtmisi ei tehta, tuleb teha veel vähemalt üks paikne või pisteline mõõtmine muul võimaliku suure õhusaastega alal.

(8) Paiksed lisamõõtmised tehakse kahe kalendriaasta jooksul pärast arvutusliku hindamise tulemuste saamist ning pistelised mõõtmised tehakse ühe kalendriaasta jooksul pärast arvutuslikku hindamist. Mõõtmised peavad kestma vähemalt ühe kalendriaasta ning vastama andmekatvuse nõuetele, et hinnata saasteaine taset.

(9) Kui paikseid või pistelisi lisamõõtmisi ei tehta, kasutatakse õhukvaliteedi hindamiseks arvutusliku hindamise teel kindlaks tehtud piir- või sihtväärtuse ületamist.

(10) Ökosüsteemile avalduva piirkondliku mõju muutuste hindamisel, sealhulgas direktiiviga (EL) 2016/2284 ettenähtud seire korral, tuleb kaaluda bioindikaatorite kasutamist.“;

19) paragrahv 41 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 41. Õhukvaliteedi hindamiskiir

(1) Õhukvaliteedi taset hinnatakse, arvestades saasteaine kohta käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel kehtestatud õhukvaliteedi hindamiskiiri. Hindamiskiir sätestab, millist meetodit õhukvaliteedi hindamiseks rakendada peab.

(2) Kui õhukvaliteedi tase ületab saasteaine kohta kehtestatud õhukvaliteedi hindamiskiiri, tuleb õhukvaliteedi hindamiseks kasutada paikseid mõõtmisi. Õhukvaliteedi taseme ruumilise jagunemise kohta piisava teabe saamiseks võib paikseid mõõtmisi täiendada arvutusliku hindamise meetodite või pisteliste mõõtmistega.

(3) Kui õhukvaliteedi tase on madalam kui saasteaine kohta kehtestatud õhukvaliteedi hindamiskiir, piisab õhukvaliteedi hindamisel arvutusliku hindamise, pisteliste mõõtmiste, hinnangulise määramise või nende kombinatsiooni kasutamisest.“;

20) paragrahvi 42 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 42. Õhukvaliteedi hindamiskiiri ületamise kindlakstegemine“;

(1) Kui käesoleva seaduse § 33 lõikes 1 nimetatud saasteaine kohta on piisavalt õhukvaliteedi taseme mõõtmise andmeid, mis on saadud vastavalt käesoleva seaduse § 43 lõike 1 alusel kehtestatud nõuetele, tehakse saasteaine kohta kehtestatud hindamiskiiri ületamine kindlaks eelneva viie aasta saasteaine mõõdetud sisalduse alusel. Hindamiskiiri loetakse ületatuks, kui eelneva viie aasta jooksul on seda ületatud vähemalt kolmel eri aastal.

(2) Kui õhukvaliteedi taseme mõõtmise andmed on olemas lühema ajavahemiku kohta kui hindamisele eelnenud viis aastat, võib saasteaine kohta kehtestatud õhukvaliteedi hindamiskiiri ületamise kindlakstegemiseks kombineerida tulemusi, mis on saadud oletatavalt kõrgeimat õhukvaliteedi taset iseloomustavatest kohtadest ühe ja sama aasta pistelistest mõõtmistest ning riiklikust heiteinventuurist ja arvutuslikest hindamistest.“;

21) paragrahvi 44 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Linnastu käesoleva seaduse tähenduses on linna-ala, kus elanike arv on üle 250 000, või koht, kus elanike arv on 250 000 või vähem, võttes arvesse asustustihedust ruutkilomeetri kohta.“;

22) paragrahvi 46 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Riigi territooriumi jaotamisel õhukvaliteedi piirkondadeks võib valdkonna eest vastutav minister määrata piirkonnad, kus käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piirväärtuse ületamine on tingitud looduslikest allikatest, ning keskmise kokkupuute territoriaalüksused, kus keskmise kokkupuute vähendamise kohustusega määratud taseme ületamine on tingitud looduslikest allikatest.

(2) Looduslikest allikatest pärinevad saasteained on saasteained, mille paiskumine välisõhku ei ole tingitud otseselt ega kaudselt inimtegevusest, vaid need pärinevad looduslikest protsessidest nagu vulkaanipursked, seismilised ja geotermilised nähtused, loodusmaastike põlengud, tugevad tuuled, mereveepritsmes või kuivadelt aladelt pärinevad välisõhku sattunud ja edasikandunud looduslikud osakesed.“;

23) paragrahvi 47 lõike 1 punkt 2 tunnistatakse kehtetuks;

24) paragrahvi 47 lõike 1 punkt 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„9) keskmise kokkupuute vähendamise kohustuse ja eesmärgi“;

25) paragrahvi 50 lõige 1¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1¹) Osooni eeldusained on ained, mis aitavad kaasa troposfääriosooni tekkimisele. Need on lämmastikoksiidid, mittemetaansed lenduvad orgaanilised ühendid, metaan ja süsinikmonooksiid.“;

26) paragrahvi 53 lõikest 4 jäetakse välja sõna „ülemise“;

27) neljanda jao kolmanda peatüki pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3. peatükk

Õhukvaliteedi parandamise kava ja tegevuskava“;

28) paragrahv 73 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 73. Õhukvaliteedi parandamise kava ja tegevuskava

- (1) Õhukvaliteedi parandamise kava ja tegevuskava on kavad kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil asuva õhukvaliteedi piirkonna, linnastu või nende osa õhukvaliteedi parandamiseks. Kava ja tegevuskava koostamise menetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduses avatud menetluse kohta sätestatud.
- (2) Kohaliku omavalitsuse üksus koostab õhukvaliteedi parandamise kava õhukvaliteedi piirkonnale või linnastule või nende osale, kui vastava piirkonna või linnastu või nende osa õhukvaliteedi tase ületab või tõenäoliselt ületab ühe või mitme saasteaine kohta käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtust või nende ületamise lubatud kordade arvu kalendriaastas või keskmise kokkupuute näitaja vähendamise kohustust. Kui õhukvaliteedi parandamise kava või tegevuskava tuleb koostada ja rakendada mitme saasteaine kohta, koostatakse võimaluse korral kõiki asjaomaseid saasteaineid käsitlev ühtne õhukvaliteedi parandamise kava ja rakendatakse seda.
- (3) Kohaliku omavalitsuse üksus koostab õhukvaliteedi parandamise tegevuskava, kui 1. jaanuarist 2026 kuni 31. detsembrini 2029 on saasteainete tase piirkonnas või keskmise kokkupuute territoriaalüksuses kõrgem mõnest käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel kehtestatud piir- või sihtväärtusest, mis tuleb saavutada 1. jaanuariks 2030.
- (4) Õhukvaliteedi parandamise kava ja tegevuskava koostamisel lepib kohaliku omavalitsuse üksus heiteallikate käitajatega kokku õhukvaliteedi parandamise abinõud ja nende rakendamise tähtsajad, võttes arvesse käesoleva seaduse § 103 lõike 1 kohaselt heiteallikate käitajate koostatud saasteainete heidete vähendamise tegevuskavades sätestatud.
- (5) Õhukvaliteedi parandamise kava tuleb koostada niipea kui võimalik ja hiljemalt kaks aastat pärast kalendriaastat, mil mis tahes piir- või sihtväärtuse ületamine registreeriti.
- (6) Õhukvaliteedi parandamise kavas ja tegevuskavas esitatud saasteainete heidete vähendamise eesmärgid ja prioriteetsed tegevused on osa kohaliku omavalitsuse arengukavast.
- (7) Kliimaministeerium teavitab kohaliku omavalitsuse üksust, kui õhukvaliteedi hindamise käigus tuvastatakse saasteaine kohta käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtuse ületamine või keskmise kokkupuute näitaja vähendamise kohustuse täitmata jätmine.
- (8) Õhukvaliteedi parandamise kava ja tegevuskava ajakohastatakse vajaduse kohaselt, kuid mitte harvemini kui iga viieaasta järel selle koostamisest või ajakohastamisest arvates.
- (9) Piirkondades, kus osooni sihtväärtus on ületatud, rakendatakse käesoleva seaduse § 108 lõike 2 kohaselt koostatud teatavate õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riiklikku programmi.
- (10) Õhukvaliteedi parandamise kava või tegevuskava või käesoleva seaduse § 108 lõikes 2 nimetatud programmi rakendatakse juhul, kui osooni kohta kehtestatud sihtväärtus on saavutatav meetmetega, mis ei põhjusta ebaproportsionaalseid kulusi.
- (11) Õhukvaliteedi piirkondadele ja linnastutele, kus osooni sisaldus välisõhus on kõrgem kui kaugem eesmärk, kuid kehtestatud sihtväärtusest madalam või sellega võrdne, töötatakse välja ja rakendatakse majanduslikult tõhusaid meetmeid, et saavutada kaugem eesmärk. Need meetmed peavad olema kooskõlas vähemalt õhukvaliteedi parandamise kavaga ja käesoleva seaduse § 108 lõikes 2 nimetatud programmiga.
- (12) Kliimaministeerium esitab Euroopa Komisjonile õhukvaliteedi parandamise kavad ja õhukvaliteedi parandamise tegevuskavad kahe kuu jooksul nende vastuvõtmisest alates.

(13) Õhukvaliteedi parandamise kava ja tegevuskava ei pea koostama, kui:

- 1) peenosakeste kohta kehtestatud õhukvaliteedi piirväärtuse ületamise põhjuseks on talvine teede libedusetõrje;
- 2) õhukvaliteedi piirväärtuse ületamise põhjuseks on looduslikest allikatest pärinevad saasteained.“;

29) paragrahvi 74 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 74. Õhukvaliteedi parandamise kava ja tegevuskava sisu“;

30) paragrahvi 74 lõike 1 sissejuhatav tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Õhukvaliteedi parandamise kava ja tegevuskava sisaldavad järgmisi andmeid ja dokumente:“;

31) paragrahvi 74 lõike 1 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) õhukvaliteedi parandamise kava ja tegevuskava koostamise ning elluviimise eest vastutavate isikute nimi, ametikoht ja kontaktandmed;“;

32) paragrahvi 74 lõike 1 punkt 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„8) välisõhu seisund, õhukvaliteedi parandamise kava ja tegevuskava koostamisele eelnenud viie aasta jooksul saadud õhukvaliteedi hindamise tulemused, õhukvaliteedi parandamise kava või tegevuskava koostamisel mõõdetud saasteaine sisaldus ja kasutatud määramismeetodite andmed;“;

33) paragrahvi 74 lõike 1 punkt 17 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„17) andmed õhukvaliteedi parandamise kava ja tegevuskava koostamisel kasutatud abimaterjalide kohta.“;

34) paragrahvi 74 lõiget 1 täiendatakse punktidega 18–25 järgmises sõnastuses:

„18) lähtestsenaarium, mis näitab, kuidas heitkogused ja saasteainete kontsentratsioonid muutuksid uusi meetmeid rakendamata;

19) õhukvaliteedi parandamise kavas või tegevuskavas käsitletavate võimalike õhusaaste vähendamise meetmete loetelu, nende kirjeldus, vastutav asutus, iga meetme hinnanguline mõju heitkoguste vähenemisele tonnides aastas ning võimaluse korral saasteainete kontsentratsioonide vähenemisele;

20) valitud meetmete loetelu, nende mõju hinnang, sealhulgas arvutusliku hindamise tulemused, rakendamise ajakava, vastutavad osalejad ning kombineeritud meetmete oodatav mõju heitkogustele ja saasteainete kontsentratsioonile igas proovivõtukohas;

21) hinnanguline aastaarv, mil saavutatakse iga kavas käsitletava saasteaine vastavus piir- või sihtväärtustele, ning meetmete valiku põhjendus, samuti põhjendus mõne tõhusa meetme valikust välja jätmise kohta;

22) põhjendus selle kohta, kuidas kavandatud meetmed tagavad, et tasemete ületamise kestus jääb võimalikult lühikeseks, arvestades ka meetmete rakendamise ajakava;

23) lisaandmed ilmastiku, topograafia, kaitset vajavate objektide, võimalike hilisemate lisameetmete, sotsiaalmajanduslike aspektide, kasutatud prognoosimudelite ja andmetöötlusmetoodika kohta, sealhulgas määramatuse hinnangud;

24) andmed üldsuse teavitamise ja kaasamise kohta, esitatud ettepanekud ja seisukohad ning nende arvestamine lõplikus kavas või tegevuskavas;

25) andmed varasemate kavade meetmete rakendamise ja tõhususe kohta, kui kava ajakohastatakse.“;

35) paragrahvi 74 lõiked 3 ja 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Õhukvaliteedi parandamise kava ja tegevuskava võib sisaldada käesoleva seaduse § 78 lõigetes 1–4 nimetatud meetmeid.

(4) Õhukvaliteedi parandamise kava ja tegevuskava peab võimaluste piires vastama käesoleva seaduse § 108 lõikes 2 nimetatud teatavate õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riiklikule programmile ja § 63 lõikes 5 nimetatud välisõhus leviva müra vähendamise tegevuskavale.“;

36) paragrahv 75 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 75. Õhukvaliteedi parandamise kava ja tegevuskava koostamise algataja

Õhukvaliteedi parandamise kava ja tegevuskava koostamise algatab kohaliku omavalitsuse üksus pärast käesoleva seaduse § 73 lõikes 7 nimetatud kirjaliku teavituse saamist.“;

37) paragrahvi 76 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 76. Teabe avalikustamine õhukvaliteedi parandamise kava ja tegevuskava koostamisel“;

38) paragrahvi 76 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Õhukvaliteedi parandamise kava ja tegevuskava koostamisel avalikustatakse asjaomane teave kohaliku omavalitsusüksuse veebilehel ja ajalehes.“;

39) paragrahv 77 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 77. Õhukvaliteedi parandamise kava ja tegevuskava kooskõlastamine ja kava avaldamine

(1) Õhukvaliteedi parandamise kava ja tegevuskava esitatakse enne selle kinnitamist kooskõlastamiseks Kliimaministeeriumile.

(2) Kliimaministeerium kooskõlastab või teeb otsuse kooskõlastamata jätmise kohta 45 päeva jooksul õhukvaliteedi parandamise kava või tegevuskava eelnõu saamisest arvates.

(3) Õhukvaliteedi parandamise kava ja tegevuskava avaldatakse kohaliku omavalitsuse üksuse veebilehel seitsme tööpäeva jooksul kava kinnitamisest arvates.“;

40) seadust täiendatakse §-ga 77¹ järgmises sõnastuses:

„§ 77¹. Piirväärtuste saavutamise tähtaja edasilükkamine ja piirväärtuste kohaldamise kohustuse erandid

(1) Kui konkreetses piirkonnas ei ole võimalik saavutada osakeste (PM₁₀ ja PM_{2,5}), lämmastikdioksiidi, benseeni või benso(a)püreeni piirväärtusi, mis on sätestatud käesoleva seaduse § 47 lõike 2 alusel kehtestatud määruses, võib piirväärtuste saavutamise tähtaega asjaomases piirkonnas edasi lükata, kui täidetakse käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud tingimused. Tähtaega võib edasi lükata järgmistel juhtudel:

1) 1. jaanuarini 2040, kui edasilükkamine on põhjendatud kohalike levimisomaduste, pinnavormidest tingitud piirangute, ebasoodsate ilmastikutingimuste või saaste piiriülese leviku tõttu või kui vajalikku vähendamist saab saavutada üksnes märkimisväärse osa saastet põhjustavate olemasolevate kodumajapidamiste küttesüsteemide asendamisega;

2) 1. jaanuarini 2035, kui prognoosid näitavad, et isegi tulemuslikke meetmeid rakendades ei ole piirväärtuste tähtaegne saavutamine võimalik.

(2) Kui lõike 1 punktis 2 nimetatud tähtaja edasilükkamisest hoolimata ei ole piirväärtusi võimalik saavutada, võib piirväärtuste saavutamise tähtaega asjaomases piirkonnas teist ja

viimast korda edasi lükata kuni kaks aastat, kui täidetakse lõikes 3 sätestatud tingimused ning edasilükkamine on põhjendatud ajakohastatud õhukvaliteedi parandamise tegevuskavas.

(3) Piirväärtuste saavutamise tähtaega on lubatud edasi lükata, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) asjaomase piirkonna kohta on 31. detsembriks 2028 koostatud õhukvaliteedi parandamise tegevuskava, mis vastab käesoleva seaduse § 19 lõigetes 6–8 sätestatule;
- 2) õhukvaliteedi parandamise tegevuskavale on lisatud teave õhusaaste vähendamise meetmete kohta ning selgitatud, kuidas hoitakse piirväärtuste ületamise periood võimalikult lühike;
- 3) õhukvaliteedi parandamise tegevuskava tugineb õhukvaliteedi prognoosidele, mis näitavad, et piirväärtused saavutatakse hiljemalt edasilükatud tähtaja lõpuks, kasutades meetmeid, mis ei nõua ebaproportsionaalselt suuri kulutusi;
- 4) õhukvaliteedi parandamise tegevuskavas on kirjeldatud, kuidas üldsust, eriti elanikkonna haavatavaid rühmi, teavitatakse tähtaja edasilükkamise mõjust inimeste tervisele ja keskkonnale;
- 5) õhukvaliteedi parandamise tegevuskavas on kirjeldatud lisaraha kasutamist õhukvaliteedi kiireks parandamiseks;
- 6) lõikes 4 sätestatud tingimusi täidetakse kogu edasilükkamise ajavahemiku jooksul;
- 7) kui tegemist on tähtaja lõike 2 kohase teise edasilükkamisega, on ajakohastatud õhukvaliteedi parandamise tegevuskavas näidatud, et varasem õhukvaliteedi parandamise tegevuskava on ellu viidud või selle elluviimiseks on astutud samme, ning on põhjendatud, miks esialgsed prognoosid ei realiseerunud.

(4) Piirväärtuste saavutamise tähtaja edasilükkamise ajavahemiku jooksul peavad olema täidetud järgmised tingimused:

- 1) rakendatakse õhukvaliteedi parandamise tegevuskavas ettenähtud meetmeid ning vajaduse korral ajakohastatakse õhukvaliteedi parandamise tegevuskava;
- 2) õhukvaliteedi parandamise tegevuskava elluviimist tõendatakse rakendamisaruannetega, mis sisaldavad ajakohastatud heite- ja võimaluse korral heite kontsentratsiooni prognoose ning mille alusel hinnatakse meetmete tõhusust;
- 3) alates 1. jaanuarist 2035 peab saasteaine kontsentratsioon näitama üldist langussuunda, mis vastab õhukvaliteedi parandamise tegevuskavas määratud nõuetele vastavuse saavutamise trajektoorige.

(5) Kliimaministeerium teavitab Euroopa Komisjoni piirväärtuste saavutamise edasilükkamise asjaoludest.“;

41) paragrahvi 78 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kui on oht, et saasteainete sisaldus ületab teatud õhukvaliteedi piirkonnas või linnastus ühe või mitme saasteaine kohta käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel kehtestatud õhukvaliteedi häiretaset, koostab kohaliku omavalitsuse üksus lühiajalises õhukvaliteedi parandamise kava, milles määratletakse konkreetsed meetmed sellise ületamise ohu vähendamiseks ja selle kestuse lühendamiseks. Lühiajalise õhukvaliteedi parandamise kava koostamise menetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduses avatud menetluse kohta sätestatut.“;

42) paragrahvi 78 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Kui on oht, et ületatakse käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel kehtestatud osooni õhukvaliteedi häiretaset, võib lühiajalist kava jätta koostamata, kui riigisiseseid geograafilisi, ilmastiku- ja majandustingimusi arvesse võttes puudub märkimisväärne võimalus sellise ületamise ohu, kestuse või tõsiduse vähendamiseks. Kui osakeste puhul on ületamise ohu vähendamise potentsiaal kohalikke geograafilisi ja ilmastikutingimusi ning kodumajapidamiste küttesüsteemide eripära arvesse võttes väga piiratud, võib lühiajaline kava keskenduda üksnes

konkreetsetele meetmetele, mille eesmärk on kaitsta üldsust ning tundlikku elanikkonda ja haavatavaid rühmi, ning anda lihtsalt mõistetavat teavet soovitatava käitumise kohta kokkupuute vähendamiseks mõõdetud või prognoositava ületamise ajal.“;

43) paragrahvi 78 lõiked 7–9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

(7) Kui käesoleva seaduse § 47 lõike 1 alusel kehtestatud piir- või sihtväärtus, keskmise kokkupuute vähendamise kohustus või häiretase ületatakse saasteaine või selle eeldusainete olulise piiriülese leviku tõttu, teavitab Kliimaministeerium sellest viivitamata Euroopa Komisjoni ning asjaomaseid liikmesriike ja teeb õhukvaliteedi normide ületamise kõrvaldamiseks vajalike meetmete väljatöötamisel koostööd teiste liikmesriikidega, sealhulgas kasutades komisjoni tehnilist tuge ning vajaduse korral ühiseid eksperdirühmi ja allikate panuse hindamist, ning koostab vajadusel õhukvaliteedi parandamise kava, arvestades käesoleva seaduse §-s 73 sätestatut.

(8) Vajaduse korral koostab ja rakendab Kliimaministeerium teiste Euroopa Liidu liikmesriikide naaberlasid hõlmava kooskõlastatud lühiajalise õhukvaliteedi parandamise kava ning tagab, et asjaomased naaberlased saavad kogu asjakohase teabe ilma põhjendamatu viivitusega.

(9) Kui õhukvaliteedi teavitamis- või häiretase ületatakse riigipiiri lähedal asuvas õhukvaliteedi piirkonnas või linnastus, teavitab Kliimaministeerium sellest võimalikult kiiresti avalikkust ning asjaomaste Euroopa Liidu naaberliikmesriikide pädevaid asutusi.“;

44) paragrahvi 101 lõike 1 punktist 6 jäetakse välja sõna „ülemise“;

45) paragrahvi 108 lõige 6 tunnistatakse kehtetuks;

46) paragrahvi 125 lõikest 3 jäetakse välja tekstiosa „ja selle lubatud ületamise määra“;

47) paragrahvi 125 lõikest 7 jäetakse välja tekstiosa „sisalduse piir- või sihtväärtuse protsentides väljendatud“;

48) seaduse normitehnilisest märkusest jäetakse välja tekstiosa „Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2004/107/EÜ arseeni, kaadmiumi, elavhõbeda, nikli ja polütsükliiliste aromaatsete süsivesinike sisalduse kohta välisõhus (ELT L 23, 26.01.2005, lk 3–16)“;

49) seaduse normitehnilisest märkusest jäetakse välja tekstiosa „Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/50/EÜ välisõhu kvaliteedi ja Euroopa õhu puhtamaks muutmise kohta (ELT L 152, 11.06.2008, lk 1–44)“;

50) seaduse normitehnilist märkust täiendatakse tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2024/2881/EL, mis käsitleb välisõhu kvaliteeti ja Euroopa õhu puhtamaks muutmist (ELT L, 2024/2881, 20.11.2024).“.

§ 2. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2026. aasta 11. detsembril.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn, 2025

Algatab Vabariigi Valitsus ... 2025. a

Vabariigi Valitsuse nimel
(allkirjastatud digitaalselt)

allkirjastaja nimi
Valitsuse nõunik